

Det er fra mange Sider erkendt, at Statskassen i sin Tid har paalagt disse Lyng- eller Udmarkslodder for haarde Vilkaar. Dette fremgaar blandt andet af følgende Udtalelse i Folketinget den 27. Oktober 1905 af den nuværende Finansminister: „Hvad der er Tale om, er, at en Række Husmænd eller rettere deres Forgængere eller Fædre eller de, der i sin Tid have solgt disse Lodder — det gælder vistnok ikke i nogen væsentlig Grad de Husmænd, som nu have Lodderne —, have overtaget Lodderne til en Arvefæsteafgift, som efter deres og Dattidens Mening — og dette maaske med en vis Ret — har været sat for højt af Statskassen, idet man dels har lokket dem til at tage Lodderne til en forholdsvis høj Fæsteafgift ved at love dem i de første 3 Aar Frihed for Fæsteafgiften og saa lade Fæsteafgiften stige efter en vis Skala i 9 Aar derefter, dels ved at true dem dertil ved at sige, at hvis de ikke tage disse Udmarkslodder paa de Betingelser, man bød dem, kunde de ikke faa ordnet deres Forhold med Hensyn til de egentlige Marklodder, som de havde.“

Under disse Forhold synes der derfor at være god Grund til at faa Sagen ordnet ved endelig Lov, hvorfor Mindretallet indstiller Lovforslaget til uforandret Vedtagelse.

Mindretallet kan subsidiært tiltræde Flertallets Forslag om Nedsættelse af en blandet Kommission.

Forslagsstillerne, et *andet Mindretal* (Blem og Ingvard Jensen) havde ventet, at Lovforslaget kunde være blevet ophøjet til Lov i denne Rigsdagssamling, uden at der rørtes ved selve Arvefæsteafgifterne paa Bornholm eller i det øvrige Land.

Man havde jo indskrænket Forslaget til kun at omfatte Nedsættelse i Havreafgiften for de saakaldte tillagte Lyng- eller Udmarkslodder, om hvilke man vidste, at Afgiften i sin Tid, ved Bortarvefæste underhaanden, sattes for højt paa Grund af Regeringskommissionens Misforstaaelse af Instruksen, hviket denne senere skriftlig selv har erkendt.

Den skulde paalægge en Afgift af 1 Td. Havre pr. Tønde Land Jord efter Bonitering til Takst 8, som skulde betales efter Kapitelstakst.

Men her begik Kommissionen den for Arvefæsterne saa beklagelige Fejl *at bonitere de raa, uopdyrkede, ofte meget stenbesatte Lyngjorder, som om de vare opdyrkede og kultiverede Agerjorder.*

Derved blev selvfølgelig Afgiften for høj. Og Misforholdet blev ikke hævet, fordi man tilstod Arvefæsterne Afgiftsfrihed de første 3 Aar og derefter stigende med $\frac{1}{4}$ hvert 3die Aar, indtil efter 12 Aars Forløb den fulde Afgift skulde svares.

Dersom Folk nu havde staaet frit overfor Tilbud om Arvefæste paa de nævnte Betingelser, saa vilde der ikke have været særlig Grund til Klage; men saaledes var Forholdet ikke. Kommissionen lokkede og truede Husmændene til at gaa ind paa de stillede Betingelser, hvis de vilde beholde deres hidtidige Arvefæstelodder. Ja, man har Beviser for, at Kommissionen har brugt Stævningmændene til at forkynde vedkommende uvillige Fæstere, at hvis de antoges at være „uvillige til at indgaa paa Regeringens Forslag til Fæsteforholdets Afløsning med Arvefæste“, vilde de udsætte sig for en Retssag, og hvis Domstolene gav Kommissionen Medhold, „vil Fæstelodden ved indtrædende Fæsteledighed ufravigeligen blive stillet til Bortarvefæstning ved offentlig Auktion uden nogen fortrinsvis Adgang . . .“ for Fæsteren.

Dette betød jo, at Fæsteren skulde miste sin oprindelige Arvefæstelod med paastaaende Bygninger eller drives fra Hus og Hjem, hvis han ikke bøjede sig.

Derfor lykkedes det Kommissionen at faa bortarvefæstet underhaanden i alt ca. 1,700 Tønder Land raa Lyngjorder, med ca. 45 Tdr. Hartkorn, til en aarlig Arvefæsteafgift af 897 Tdr. Havre, som efter Nutids Kapitelstakst, 7 Kr. pr. Td. Havre, udgør et kapitaliseret Beløb af ca. 5,065 Kr. pr. Td. Hartkorn, regnet efter almindelig dansk Hartkorn. Men at en saadan Pris er for høj for den Slags Jord, uden Bygninger og Besætning, vil vist ingen benægte.